

Алеята на славата

Юрій Власішен

— Ой, дивіться, — янгол!

Дівча (на вигляд років п'яти-шести) гралася, от я і підіграв:

— Де?

— Ось! Ось він — там!

— Ну де?

— Ну ось!.. Невже ти не бачиш?

Єдине, що я бачив, так це смагляву великооку дитину, яку не навчили ввічливості. Вона скакала, наче той пришелепнутий герой з їхніх комп'ютерних ігор, такий собі м'ячик з рученятами, що вказують на небо. Нібито там щось є, крім зграйки блідих хмаринок.

Янгол! А, може, дівчинка просто розіграє чужого самотнього дядька, знущається зі старого?

— Як тобі не соромно! — покорив я її, а через неї все їхнє покоління, яке тільки і знає, що бавиться та дражнитися. І їхніх батьків, що не прищепили своїм паросткам поваги до старших. Принаймні, до ветеранів.

Я швидко наскучив, і про мене забули. "Янголе, янгол!" — кликала мала. Я пошукав очима її маму.

Вона стояла за пам'ятником Невідомому матросу і сміялась жартам якогось дотепника-невидимки (він сховався за кам'яним меморіальним стовпом). Для кого — пам'ять, а кому — привид для жартів!

— "...Рахую овець і засипаю". "Ну, це добре", — відповідає лікар. "Але вранці я недораховуюсь двох-трьох". "?" "Я — чабан, лікарю, розумієте..."

Красива жінка і пихатий голомозий чоловік (щоб роздивитися їх, мені довелося в тисячний раз перечитувати імена загиблих на меморіальних плитах) нагороджують одне одного черговим вибухом сміху. Я щосили роблю вигляд, що зацікавлений лише мертвими. Вони беруться за руки і йдуть звідси. Дівчинка продовжує волати: "Янголе! Янгол!" Значить, це не мама. І вже точно, не тато. Більше на Алеї Слави нікого нема. Отож, мала бешкетниця одна. Або ж все-таки це такі сучасні батьки: вони дають дітям мобільні телефони і забувають про їхнє існування. А про старих вже і казати годі — що їх забути не треба телефонів, лише привид "Справи, справи, справи..."

На жаль, мені так і не вдалося як слід розгледіти смішливу жінку. Красива? Так. Смаглява? Здається, так. Схожа на дівчинку, що бачить янголів? Я не певен. Коли вам добре за 60, ви більше довіряєте інтуїції. Більше, ніж очам.

На місці дівчинки я б також спілкувався з янголами: батькам не до неї, ось вона і шукає розваг сама. Тепер мені стало її навіть шкода.

Я обігнув пам'ятник і зустрівся очима з дідусем малої. Ось так, а я хвилювався. Зовсім сивий і, незважаючи на вік, підтягнутий чоловік із дубленою вітром шкірою. Ми

привіталися як старі знайомі. Як однополчани, які щоп'ятниці чвалають сюди на Алею Слави за тим, щоб нагадати собі, що "ніхто не забутий, ніщо не забуте". Добре, що у нього є онука. Вона подорослішає і неодмінно буде пишатися своїм дідом-героєм: якщо я не помиляюсь, якщо пам'ять моя сильніша за зір, разом з ним ми брали Варну. А зараз... Зараз онучка більше довіряє казкам про янголів, ніж історії та дідусевим розповідям. Ну, просто у неї вік такий. Або ж він їй нічого не розкажує. А я б розказав: саме під Варною мене вперше поранили. І про сестричку Любу теж не став би приховувати; звичайно, описував би нашу любов дитячими словами, так щоб онука зрозуміла.

До речі, дівча заспокоїлося. Я подивився на небо. Нічого: певно, янгол відлетів.

Дід взяв малу за руку, і вони помандрували вздовж моря. Зазвичай, люди з Алеї Слави йдуть на Ланжерон, на пляж. Або у безвість. Перед тим, як зникнути разом з дідусем, дівчинка озирнулася і показала мені язика. Отже, вона мене розігрувала.

— Янголе! — закричав я у небесну далечінь. — Зглянься на старого дурня. Прикро мені, що я один і нікому не потрібний. Як та вівця, що відстала від стада. Шолудива вівця, зіпсута, стара. Ніхто не буде переживати, ніхто не вижме жодної сльозинки, якщо я зовсім загублюсь.

Чи то солена морська сльоза навернулася мені на око, чи то, дійсно, від зграйки хмаринок відокремилась одна, схожа на понівеченого метелика і заскакала, запурхала по одній їй відомим сходинкам. Вічний вітер, той самий, що залишив сліди на ветеранському обличчі, грався нею, як до того розпечене дитя — мною. Як вітер розігнав хмари, так і далеке електричне гарчання розігнало мій плаксивий настрій. Я взяв себе в руки. За невеличким морським катером тягнувся в небі білий трикутник із чорними точками знизу замість ніг. Здається, це називається "параплан". Хоча я не певен. Коли вам за 60, а поруч нікого, ви воліли б летіти на чому-небудь. Якнайдалі.

* (болг.) Алея Слави